

Sylabus předmětu

- 1) Úvod
- 2) Rozpouštědla a lepidla
- 3) Sklo, smalt a keramika a kámen
- 4) Kostí, kůže a textil
- 5) Dřevo
- 6) Měď a její slitiny
- 7) Cín a olovo
- 8) Stříbro, zlato
- 9) Železo, ocel, litina

**Stárnutí a restaurování
historických a kulturních památek
a muzejních exponátů**

Stárnutí a restaurování historických a kulturních památek a muzejních exponátů

- památky historické nebo kulturní povahy (dále jen sbírkové předměty) mohou být vytvořeny prakticky z libovolných obyčejných i vzácných materiálů
- pro všechny sbírkové předměty je typické, že materiály, ze kterých jsou zhotoveny, jsou více nebo méně narušeny nebo změněny
- tyto změny materiálů, které je možno nazvat "stárnutím", jsou dány jednak vlastnostmi samotného materiálu (rekrytalizace skla, pomalá polymerace některých přírodních materiálů) a jednak působením vnějších vlivů (kolísání teploty a vlhkosti, větrná eroze, stárnutí účinkem světla)

Stárnutí a restaurování historických a kulturních památek a muzejních exponátů

- v posledních desetiletích se projevuje na všech materiálových objektech, tedy i na historických a kulturních památkách, změna ekologických podmínek (složení vzduchu, "kyselá dešť", vibrace způsobované okolní dopravou, antropogenní působení)
- třebaže je proces stárnutí neodvratný a často vede k nevratným změnám, je možné ho zpomalit, ne-li dokonce zastavit
- to poslední je základním úkolem restaurátorů a konzervátorů

- je důležité zachovat nejen vnější vzhled památky, ale také materiál, ze kterého je památka zhotovena
- záměna materiálu (zhotovení makety, apod.) vede ke ztrátě technologických zvláštností tvorby daného objektu, charakterizujících původnost a individualitu techniky, kterou použil autor díla při jeho tvorbě
- odvrátit působení mnohých narušujících faktorů, svázaných obecně s ekologií prostředí, je prakticky nemožné. Je proto velmi důležité provádět nejrůznější konzervátorské a restaurátorské práce neutralizující toto působení

Stárnutí a restaurování historických a kulturních památek a muzejních exponátů

- jde především o chemické zpevnění částečně narušených materiálů, jejich ochranu před působením slunečního záření, kyselých oxidů ve vzduchu i ve vodě, zabránit biologickému narušování objektů
- podstatné jsou práce na zachování celistvosti restaurovaného předmětu, tj. celkové zpevnění, spojení fragmentů do celku

Restaurování a konzervace

práce a činnosti, které se konají za účelem odvrácení dalšího poškozování, chátrání sbírkových předmětů a památek a vytvoření podmínek pro jejich dlouhodobé zachování.

Restaurování (z lat. „*restauratio*“ - *obnovení*)

všechny druhy prací, zaměřené jak na zachování uměleckého díla nebo architektonické památky, tak i na maximálně možné zohlednění jejího původního vzhledu

Konzervování (z lat. „*conservatio*“ - *zachování*)

ochrana, uchování památky, sbírkového předmětu ve stavu, ve kterém se památka dochovala s pozdějšími historickými záplatami.

Konzervování se nedotýká původnosti památky a nehrozí zničením jednotlivých jejích prvků.

Rekonstrukce (z lat. *reconstructio* - přestavba, znovuobnovení) může zahrnovat i vytvoření některých zcela zničených částí památky a používá se ve zcela výjimečných případech
Týká se převážně stavebních památek.

Restaurování, konzervování a rekonstrukce jsou etapy jediného procesu, jehož výsledkem má být prodloužení života historické nebo kulturní památky.

Základní etapou konzervátorských a restaurátorských prací je materiálově - technologický průzkum konzervovaného nebo restaurovaného objektu.

Zahrnuje:

- skladbu materiálů použitých na vytvoření památky
- technologii použití jednotlivých materiálů v určitých časových obdobích existence památky
- možnosti cílevědomého působení restaurátorů na materiál, ze kterého byla původní památka zhotovena

Na základě předběžného zkoumání materiálů a stavu památky se rozpracuje plán konzervátorsko - restaurátorských prací, který zahrnuje:

- očištění památky od nečistot a pozdějších vrstev
- antiseptické operace
- zpevnění částečně narušených materiálů a další práce, které závisí na specifických vlastnostech restaurovaného objektu

spočívá:

- v umělecko-materiálové analýze
- ve zhodnocení předpokládaného působení restaurátora na materiály restaurovaného objektu
- v předpovědi jeho dalšího osudu a hranic prodloužení lhůty jeho „života“

Chemické materiály, technologie a jejich použití v restaurátorství a konzervování historických a kulturních památek jsou velmi různorodé a zahrnují všechny třídy organických a anorganických látek